

مجله (fa/Magazine/List/) / گلبِرك (fa/Magazine/View/۳۲۸۲/) / آذر

۱۳۸۱، شماره ۳۶ (fa/Magazine/View/۳۲۸۲/۵۱۲۶/۴۶۳۹۲/) آذر - ۱۳۸۱ - شماره ۳۶

روز وحدت حوزه و دانشگاه

۱۱۷

محصول نابی از انقلاب اسلامی

از خجسته ترین پیامدهای انقلاب اسلامی، وحدت حوزه و دانشگاه است. طرح مسئله وحدت حوزه و دانشگاه را می توان از آثار انقلاب فرهنگی دانست که با بهره گیری از رهنمودهای امام خمینی رحمه الله در سال ۵۹ آغاز گردید. انقلاب فرهنگی هم چنان که حضرت امام رحمه الله در پیام نوروزی سال ۵۹ اعلام فرمود، گسترش پژوهش های علمی و معارف بلند و عمیق اسلام را به عنوان هدف اصلی دنبال می نمود. این آرمان بلند، دانشگاه و حوزه را برای تلاش مشترک به سوی هم کشاند و در فضای سیاسی آن زمان، باب مشارکت و وحدت حوزه و دانشگاه را بازکرد.

سالروز وحدت حوزه و دانشگاه

بیست و هفتم آذرماه، یادآور عروج سرخ مجاهدی خستگی ناپذیر و عالمی ربانی، آیت الله مفتاح، است که از پیشروان اندیشه وحدت حوزه و دانشگاه بود. این شهید والامقام در راه تحقق این اندیشه و آرمان بلند که از اندیشه بلند امام راحل رحمه الله برخاسته بود، تلاش های بی وقفه ای انجام داد. به پاس فعالیت های چشم گیر شهید مفتاح در راه تحقق وحدت حوزه و دانشگاه لزوم ارتباط، همکاری و هم فکری این دو قشر اندیشمند، روز ۲۷ آذر - که سالروز شهادت دکتر مفتاح نیز می باشد - روز وحدت حوزه و دانشگاه نام گذاری شده است.

یادی از شهید مفتاح

شهید مفتاح اندیشمندی بزرگ و عالمی متعهد بود. وی از محضر بزرگانی چون سیدمحمد حجت کوه کمری، بروجردی، سیدمحمد محقق(داماد)، علامه طباطبایی و امام خمینی رحمه الله بهره برد و خود مدرّسی بزرگ در حوزه گردید. آیت الله مفتاح در حالی که در شهر قم به عنوان استادی بزرگ مطرح بود، پا به عرصه دانشگاه گذاشت. او همان گونه که در حوزه به درجه اجتهاد رسیده بود، در دانشگاه نیز موفق به اخذ درجه دکتری شد. دکتر مفتاح پس از گذراندن دوره دانشگاه، علاوه بر تدریس در حوزه به تدریس در دبیرستان های شهر مقدس قم پرداخت.

جایگاه حوزه

حوزه های علمیه در جامعه دینی و نظام ما دارای جایگاهی بس مهم و والا هستند. نقش حوزه ها در حرکت اسلامی و تربیت جامعه بسیار حساس و سرنوشت ساز است. با نگاهی به تاریخ پرفراز و نشیب کشورمان در می یابیم که عالمان دینی همواره سرپرستی و هدایت جامعه را بر عهده داشته

و در حوادث و به ویژه مبارزات مردم علیه طاغوت و حکومت های جائز زمان خویش، پیشاپیش مردم به قیام برخاسته اند. با پیروزی انقلاب و تشکیل حکومت اسلامی، و پدید آمدن افق های تازه، مسئولیت سنگین تری بر عهده حوزویان قرار گرفته است.

جایگاه دانشگاه

دانشگاه همواره جایگاه آموزش و کاوش در حوزه اندیشه های علمی بوده است و رسالت بلند آنان سوق دادن جامعه به سوی مقاصد بلند فرهنگی و اجتماعی است. دانشگاهیان به عنوان روشن فکرانی که از افق بالاتری به جامعه می نگرند، می توانند در پیشبرد جامعه به سوی رشد و تعالی نقش بسیار مهمی ایفا نمایند.

نقش خطیر روحانی و دانشجو

در نظام گذشته تلاش های بسیاری برای منزوی کردن روحانیت و از سوی دیگر غربی کردن کشور و نهادهای فرهنگی و آموزشی، به ویژه دانشگاه ها، صورت پذیرفت. با پیروزی انقلاب و در سایه رهبری امام رحمه الله دو قشر روحانی و دانشجو برای پیروزی انقلاب اسلامی پیشگام گردیدند. روحانی و دانشجو با درک موقعیت حساس و مهم خود همواره نقش خود را در انقلاب حفظ کردند و پیشاپیش سایر اقشار برای ایفای مسئولیت های خویش وارد عمل شده اند. به دلیل اهمیت نقش این دو قشر در هدایت جامعه است که وحدت میان آنها همواره مدّ نظر امام راحل رحمه الله و مقام معظم رهبری (مدظله العالی) بوده و هست.

وحدت حوزه و دانشگاه در کلام امام رحمه الله

امام خمینی رحمه الله، رهبر کبیر انقلاب، درباره ضرورت وحدت حوزه و دانشگاه در بیاناتی فرموده اند: «امروز یکی از ضروری ترین شکل ها بسیج دانشجو و طلبه است. طلاب علوم دینی و دانشجویان دانشگاه ها باید با تمام توان خود در مراکزشان از انقلاب و اسلام دفاع کنند. فرزندان بسیجی ام در این دو مرکز، پاسدار اصول تغییر ناپذیر نه شرقی نه غربی باشند، امروز دانشگاه و حوزه از هر محلی بیشتر به اتحاد و یگانگی احتیاج دارند».

همکاری در راه تحقق اسلام ناب

وحدت حوزه و دانشگاه راه برد اساسی امام خمینی رحمه الله برای تحقق اسلام ناب محمدی است و بدون این وحدت، انقلاب اسلامی کم فروغ است. هم چنین وحدت و همکاری این دو پایگاه فکری - فرهنگی جامعه، برای حفظ فرهنگی اصیل، در مقابل هجوم ارزش های غربی، ضروری می باشد. وحدت و همکاری میان این دو نهاد، نه یک وحدت فیزیکی و شکلی، بلکه تقارب و یکی شدن در مبانی معرفت شناختی، ارزش های فرهنگی و دغدغه ها و حساسیت های سیاسی - اجتماعی است؛ و همین حالت است که هر یک از این دو قشر را در جایگاه واقعی خود قرار داده است.

دشمنان وحدت

اگرچه در راه وحدت حوزه و دانشگاه تلاش های بسیاری صورت گرفته، اما کارشکنی های متعددی نیز در راه مقابله با این هدف شکل گرفته است. بدون شک هستند کسانی که می خواهند بار دیگر بین این دو مرکز ارزشمند و میان این دو قشر مهم و تأثیرگذار جدایی افکنند. کسانی که دشمنان نظام اسلامی را می شناسند نباید اجازه دهند تا غبار کدورت، فضای آکنده از مهر و و جوّ و سالم

علمی کشور را تیره و بیمار سازد. روز وحدت حوزه و دانشگاه فرصت خوبی است برای طرح مجدد و عالمانه این موضوع و آسیب شناسی و آفت زدایی از این شجره طیبه و تحکیم یکی از بزرگ ترین آرمان های انقلاب اسلامی.

دشمنان وحدت در کلام حضرت امام خمینی رحمه الله

بنیان گذار انقلاب اسلامی - که همیشه با نگاهی ژرف به مسائل می نگریست - جدایی حوزه و دانشگاه را توطئه استکبار می دانست. ایشان در سخنانی فرموده اند: «حالا که می بینند یک تحولی پیدا شده است، [و] [دانشگاهی متمایل شده است به روحانی،] [و] [روحانی متمایل شده است به دانشگاهی] [و] [باهم هستند و می خواهند باهم کشور خودشان را به پیش ببرند، حالا شیاطین بیشتر در فکر هستند که روحانی را از یک طرف بکوبند و دانشگاهی را از یک طرف و فساد کنند بین این دو تا ... چشم هایتان را باید خیلی بازکنید. در این زمان چشم و گوش ها باید خیلی باز باشد که یک وقت می بینید از داخل خود دانشگاه و از داخل خود فیضیه شما را به فساد می کشانند، شما رابه تفرقه می کشانند. اینهایی که نمی خواهند این کشور یک کشور صحیح و سالم باشد و ارباب های آنها که از اول هم نمی خواستند، نمی توانند ببینند که شما باهم مجتمع شدید و می خواهید باهم کار کنید ... آنها در صدد این هستند که نگذارند شماها باهم باشید».

موانع وحدت

شاید نخستین مانع در راه وحدت حوزه و دانشگاه عدم وضوح و تبیین دقیق مفهوم آن نزد طرفین باشد. به نظر می رسد که این موضوع به صورت جدی بررسی نشده و در عوض، برخی نتایج علمی و احتمالی این وحدت در زمینه های مختلف مورد تأکید بوده است. نبود همدلی و خوش بینی متقابل نیز می تواند مانع دیگری در راه وحدت حوزه و دانشگاه به شمار آید. موضع گیری ها و سخنان غیردوستانه برخی از طرفین به تدریج همدلی و خوش بینی متقابل را گم رنگ ساخته و می سازد. یکی دیگر از موانع وحدت، عدم شناخت دقیق از خصوصیات و توانایی های خود و طرف مقابل است. هر کدام از این موارد خود نیازمند بررسی جداگانه و دقیق است تا موانع وحدت و همدلی این دو قشر فرهیخته از میان رفته و پیوندهای دوستی و اتحاد، مستحکم تر گردد.

زمینه های وحدت

برای همکاری حوزه و دانشگاه زمینه های گسترده ای وجود دارد که به چند مورد اشاره می کنیم. یکی از ملموس ترین و عینی ترین زمینه های تقارب و همکاری این دو نهاد اتخاذ شیوه های مشترک آموزشی - پژوهشی است. تبادل اطلاعات، تشکیل شبکه های مشترک پژوهشی - اطلاع رسانی، مبادله استاد و مدرّس و نیز ایجاد ارتباط سیاسی - فرهنگی می تواند سهم بسزایی در همکاری و وحدت حوزه و دانشگاه داشته باشد.

وحدت حوزه و دانشگاه در کلام رهبر

مقام معظم رهبری (دام عزه)، راه کارهای وحدت حوزه و دانشگاه را این چنین تبیین کرده اند: «در نظام اسلامی، علم و دین پایه پا باید حرکت کند. وحدت حوزه و دانشگاه یعنی این. وحدت حوزه و دانشگاه معنایش این نیست که حتماً بایستی تخصص های حوزه ای در دانشگاه و تخصص های دانشگاهی در حوزه دنبال بشود نه، لزومی ندارد. اگر حوزه و دانشگاه به هم وصل و خوش بین باشند و به هم کمک بکنند و با یکدیگر همکاری نمایند، دو شعبه از یک مؤسسه علم و دین هستند. این مؤسسه دو شعبه دارد: یک شعبه، حوزه های علمیه و شعبه دیگر، دانشگاه ها هستند ... طلاب

و دانشجویان قدر یکدیگر را بدانند، با یکدیگر آشنا و مرتبط باشند، احساس بیگانگی نکنند. احساس خویشاوندی و برادری را حفظ کنند و روحانیون در دانشگاه ها عملاً کوشش کنند که نمونه های کامل عالم دین و طلبه علوم دینی را به طلاب و دانشجویان و دانشگاهیان ارائه بدهند و نشان دهند که هر دو، نسبت به یکدیگر، با حساسیت مثبت و با علاقه همکاری می کنند. این، همکاری و وحدت حوزه و دانشگاه است. البته برای این کار باید برنامه ریزی و سازمان دهی بشود».

کلمات کلیدی:

وحدت حوزه و دانشگاه (fa/Magazine/Number/List/?keyword=۷۱۸۳/)

روز وحدت حوزه و دانشگاه (fa/Magazine/Number/List/?keyword=۸۶۱۵۱/)

دانشگاه (fa/Magazine/Number/List/?keyword=۴۳۲۰/)

انقلاب اسلامی (fa/Magazine/Number/List/?keyword=۳۲۷۷/)

انقلاب (fa/Magazine/Number/List/?keyword=۷۳۲/)

اسلام (fa/Magazine/Number/List/?keyword=۸۶/)

مفتح (fa/Magazine/Number/List/?keyword=۶۹۳۲/)